

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ОДЕСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ І. І. МЕЧНИКОВА
Кафедра _____ політології _____

ЗАТВЕРДЖУЮ

Проректор з науково-педагогічної роботи

(Майя НІКОЛАЄВА)

« 11 » вересня 2022 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА

Переддипломна практика

(назва навчальної дисципліни)

Рівень вищої освіти: Другий (магістерський)

Галузь знань: 05 - Соціальні та поведінкові науки

Спеціальність: 052 - Політологія

Освітньо-професійна програма: Політологія

Робоча програма «Переддипломна практика». – Одеса: ОНУ, 2022. – 14 с.

Розробники: Шабанов Михайло Олександрович, кандидат політичних наук, доцент

Робоча програма затверджена на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. “29” 08 2022 р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Погоджено із гарантом ОПП/ОНП _____ (Василь Попков)
(Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Схвалено навчально-методичною комісією (НМК) факультету МВПС

Протокол № 1 від. “30” 08 2022 р.

Голова НМК _____ (Олег ХОРОШИЛОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри політології

Протокол № 1 від. “28” серпня 2023 р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

Переглянуто та затверджено на засіданні кафедри _____

Протокол № _____ від. “ _____ ” _____ 20__ р.

Завідувач кафедри _____ (Василь ПОПКОВ)
(підпис) (Ім'я ПРИЗВИЩЕ)

1. Опис практики

Найменування показників	Галузь знань, спеціальність, спеціалізація, рівень вищої освіти	Характеристика навчальної дисципліни	
		денна форма навчання	заочна форма навчання
Загальна кількість: кредитів – 4.5 годин – 135 залікових модулів – 1 змістових модулів – 1 ІНДЗ* – _____ (вид завдання)	Галузь знань <u>05 Соціальні та поведінкові науки</u> (шифр і назва) Спеціальність <u>052-Політологія</u> (код і назва) Спеціалізації: _____ (назва) Рівень вищої освіти: Другий (магістерський) рівень	ОК 11	
		<i>Рік підготовки:</i>	
		6 - й	7-й
		<i>Семестр</i>	
		10 - й	10 - й
		<i>Лекції</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Практичні, семінарські</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Лабораторні</i>	
		0 год.	0 год.
		<i>Самостійна робота</i>	
		135 год.	135 год.
у т.ч. ІНДЗ*: - 0 год.			
Форма підсумкового контролю: залік			

2. МЕТА ТА ЗАВДАННЯ ПРАКТИКИ

Метою переддипломної практики здобувачів другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 — Політологія є завершення збору та систематизації емпіричного матеріалу з теми кваліфікаційної роботи, його концептуалізація та практична апробація.

Завданнями переддипломної практики магістрів є:

- закріплення теоретичних знань, здобутих при вивченні дисциплін професійної підготовки згідно із існуючим навчальним планом;
- наукове обґрунтування актуальності і практичної значущості обраної теми кваліфікаційної роботи;

- засвоєння та використання необхідного наукового інструментарію в процесі дослідження політичних проблем,
- досконале опрацювання бібліографічної бази дослідження;
- всебічне визначення практичного досвіду політичної роботи з обраної теми; - усунення висловлених зауважень та остаточне представлення кваліфікаційної роботи з висновками наукового керівника та зовнішнього відгуку до захисту на засіданні екзаменаційної комісії.

Процес проходження практики спрямований на формування елементів наступних компетентностей:

а) Інтегральна компетентність (ІК) - здатність розв'язувати складні задачі і проблеми дослідницького та/або інноваційного характеру у політичній сфері, що характеризуються невизначеністю умов і вимог, із застосуванням фахових досліджень та/або здійснення інновацій.

б) Загальні компетентності (ЗК):

ЗК02 - здатність проводити дослідження на відповідному рівні.

ЗК04 - здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел

ЗК06 - здатність генерувати нові ідеї (креативність).

ЗК07 - вміння виявляти, ставити та розв'язувати проблеми.

в) Спеціальні (фахові) компетентності (СК):

СК01 - усвідомлення природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації.

СК04 - Здатність комплексно аналізувати владу та урядування, політичні системи, інститути та режими, політичні процеси та політичну поведінку у різних контекстах їх функціонування

СК05 - Спроможність комплексно використовувати нормативу та емпіричну політичну теорію, методологію політичних досліджень та прикладного політичного аналізу.

СК06 - Здатність використовувати широкий спектр концептів і методів для інтерпретації та аналізу політики на місцевому, національному, європейському та глобальному рівні.

Програмні результати здобувачів освітньої програми, що формуються в результаті засвоєння освітньої компоненти:

ПР01 - застосовувати для розв'язування складних задач політології розуміння природи та значення політики як специфічного виду людської діяльності та особливої сфери пізнання, включаючи розвиток уявлень про політику та її сучасні інтерпретації, особливостей реалізації влади у різних політичних системах, їх соціально - економічного, історичного та соціокультурного контексту.

ПР02 - застосовувати спеціалізовані концептуальні знання з політології, що включають сучасні наукові здобутки у сфері професійної діяльності або галузі знань і є основою для оригінального мислення та проведення досліджень, критичне осмислення проблем у галузі та на межі галузей знань.

ПР06 - критично осмислювати принципи здійснення влади та публічної політики, політичних інститутів та процесів, світової політики та політики окремих країн та регіонів.

3. Зміст переддипломної практики

Базами проходження переддипломної практики здобувачів вищої освіти другого (магістерського) рівня вищої освіти спеціальності 052 – Політологія є: кафедра політології ФМВПС ОНУ імені І.І.Мечникова, опорний кабінет кафедри політології (305 ауд.), Наукова бібліотека ОНУ ім. І. І. Мечникова тощо.

Загальне організаційне, навчально-методичне і наукове керівництво переддипломною практикою здійснюється завідуючим кафедри політології, гарантом програми і деканатом ФМВПС.

Безпосередніми керівниками переддипломної практики є викладачі кафедри політології.

Обов'язки здобувача практиканта:

- ознайомитись з режимом роботи кафедри політології;
- сумлінно виконувати програму практики та індивідуальні завдання;
- у визначений термін подати керівнику практики звітну документацію про проходження практики.

Обов'язки керівника практики від кафедри політології:

- ознайомити студентів з графіком і режимом роботи викладачів кафедри політології;
- забезпечити студентів необхідними документами для виконання програми і завдань практики;
- Ознайомити студента з правилами ведення документації;
- Допомогти укласти індивідуальний план роботи практиканта, затвердити його та контролювати виконання;
- Проводити індивідуальні та групові консультації;
- Контролювати хід практики.
- Взяти участь у настановній та підсумковій конференціях з питань практики.

Відповідальними особами з проведення переддипломної практики призначаються викладачі кафедри політології МВПС ОНУ імені І.І.Мечникова, які є науковими керівниками кваліфікаційних робіт здобувачів.

Протягом відведеного планом часу, **здобувач** здійснює постійні контакти із науковим керівником своєї кваліфікаційної роботи, отримуючи належні консультації з приводу корекції структури дослідження, визначення тактик та стратегій реалізації основних дослідницьких завдань, апробації теоретичної частини кваліфікаційного проекту тощо.

На третьому тижні проходження практики попередній варіант кваліфікаційної роботи повинен бути поданий **здобувачем** науковому керівникові для подальшої передачі тексту на рецензування.

Склад рецензентів затверджується деканом факультету (завідувачем відділення) за поданням завідувача відповідної кафедри (предметної або циклової комісії).

Після отримання відповідної рецензії на кваліфікаційну роботу магістра, **здобувач вищої освіти** за допомогою наукового керівника повинен виробити тактику та стратегію захисту роботи із відповідями на наведені зауваження.

Завершальним етапом процесу проходження переддипломної практики студентами відділення політології є **попередній захист кваліфікаційної роботи**.

Попередній захист кваліфікаційного проекту є невід'ємною частиною державної атестації здобувача. Попередній захист кваліфікаційної роботи студента спеціальності політології здійснюється спеціалізованою комісією у складі завідувача кафедрою політології, голови екзаменаційної комісії, наукових керівників здобувачів вищої освіти з метою встановлення фактичної відповідності рівня освітньої (кваліфікаційної) підготовки вимогам Державного стандарту за спеціальністю 052 — Політологія, ОПП за спеціальністю 052 — Політологія другого (магістерського) рівня вищої освіти. Попередній захист кваліфікаційного проекту магістра проводиться по завершенню четвертого тижня переддипломної практики студента із обов'язковою присутністю наукового керівника роботи.

Члени комісії перевіряють науково-теоретичну та практичну підготовку випускників, вирішують питання про допуск здобувача до захисту кваліфікаційного проекту, опрацьовує пропозиції щодо поліпшення якості переддипломної практики тощо.

До попереднього захисту проектів (робіт) магістрів допускаються здобувачі вищої освіти, які виконали всі вимоги навчального плану.

Списки здобувачів, допущених до захисту кваліфікаційних проектів (робіт), готуються членами комісії з попереднього захисту та подаються в державну комісію деканом факультету (завідувачем кафедри). Державній

комісії можуть бути подані також і матеріали, що характеризують роботу студента з практичної апробації кваліфікаційного проекту – друковані статті за темою проекту (роботи), документи, які вказують на практичне застосування проекту (роботи), тощо.

Порядок проведення попереднього захисту: Протягом 15 хвилин здобувач доповідає зміст власної кваліфікаційної роботи, характеризуючи при цьому об'єкт і предмет дослідження, його мету та завдання, рівень наукової розробки теми у вітчизняній та зарубіжній науці, специфіку методології дослідження, зміст основних частин кваліфікаційного проекту, висновки за розділами та по роботі в цілому, результати практичної апробації кваліфікаційної роботи тощо. Другим етапом попереднього захисту кваліфікаційного проекту магістра є відповіді здобувача на питання членів спеціалізованої комісії. По завершенню цього етапу, Комісія заслуховує виступ наукового керівника роботи з обов'язковою рекомендацією оцінки проходження здобувачем переддипломної практики.

Результати попереднього захисту та загальна оцінка проходження здобувачем переддипломної практики оголошуються у цей же день після заповнення заліково-екзаменаційної відомості членами спеціалізованої комісії.

Здобувач, який при попередньому захисті проекту (роботи) магістра отримав незадовільну оцінку, не допускається до захисту кваліфікаційної роботи. У випадках, коли захист кваліфікаційного проекту (роботи) визнається незадовільним, спеціалізована комісія встановлює умови та терміни доопрацювання здобувачем кваліфікаційної роботи, та виконання вимог переддипломної практики. За результатами проходження переддипломної практики здобувач складає звіт у відповідності з вимогами Програми проходження переддипломної практики.

4. САМОСТІЙНА РОБОТА

Освітньо-професійна програма підготовки магістра політології включає поглиблену фундаментальну, гуманітарну, соціально-економічну, психолого-педагогічну, спеціальну та науково-практичну підготовку.

Кожен здобувач отримує завдання, які повинні вчасно та якісно виконати і оформити відповідно до вимог.

№ з/п	Види завдань	Кількість годин ден / заоч.
1	Скласти календарний план роботи.	12 / 12
2	Підібрати адекватну темі кваліфікаційної роботи методологію дослідження. Визначити та опрацювати основні методологічні підходи.	12 / 12
3	Опрацювати отриманий дослідницький матеріал	12 / 12
4	Провести якісний аналіз отриманих емпіричних даних	12 / 12
5	Дати наукову інтерпретацію результатам дослідження	12 / 12
6	Оформити результати дослідження у вигляді відповідного розділу кваліфікаційної роботи.	12 / 12
7	Підготувати структурований перелік використаних у дослідницькій роботі джерел	12 / 12
8	Підготувати реферативну роботу за основними дослідницькими позиціями	20 / 12
9	Підготуватися до проходження передзахисту кваліфікаційної роботи	14 / 12
10	Оформити документи практики. Підготувати звіт проходження практики	17 / 12
		135 / 120

5. РЕКОМЕНДАЦІЇ ЩОДО ПРОХОДЖЕННЯ ПРАКТИКИ

У перший день здобувачі складають календарний план роботи, у якому повинно бути детально описані всі види роботи здобувача під час

проходження практики. Збираючи емпіричний матеріал, здобувачі демонструють свої вміння добирати відповідну методологію дослідження, користуватися нею, опрацьовувати отримані дані та інтерпретувати їх.

Здобувачі - практиканти повинні виконувати свою роботу згідно плану переддипломної практики. Керівники практики контролюють дотримання студентами плану роботи, наявність наукових джерел та літератури, якість виконаної роботи, науковість та адекватність осмислення досліджуваної проблематики. Робота студентської групи та керівників практики, в свою чергу, контролюється завідувачем кафедри політології.

Після завершення практики здобувачі-практиканти здають керівникам практики звітні документи для попередньої їх оцінки. Упродовж тижня після завершення практики на кафедрі політології відбувається підсумкова конференція, на якій здобувачі перед комісією захищають матеріали практики. Комісія та голова призначаються завідувачем кафедри та складається з двох — трьох осіб – керівників науково-виробничої (переддипломної) практики. На конференції присутні всі здобувачі-практиканти та їх наукові керівники.

Для підведення підсумків практики та кінцевої оцінки роботи здобувача - практиканта керівники практики інформують комісію про фактичні терміни початку та завершення роботи, склад груп здобувачів, які пройшли практику, їх дисципліну, а також з інших питань організації та проведення практики. До захисту практики допускаються здобувачі, які повністю виконали завдання програми практики та вчасно оформили звітну документацію.

6. ФОРМИ І МЕТОДИ КОНТРОЛЮ

Поточний контроль

Керівник практики від бази практики контролює:

- ведення документації практики здобувачем вищої освіти;
- виконання здобувачем вищої освіти робіт за календарним графіком робочої програми практики;
- дотримання здобувачем вищої освіти правил внутрішнього розпорядку;

- ступінь самостійності здобувача у виконанні завдань
- якість складання здобувачем вищої освіти звітної документації.

Керівник практики від кафедри контролює:

- готовність до проходження практики та своєчасність прибуття здобувача вищої освіти до місця проходження практики;
- виконання здобувачем вищої освіти робіт за календарним графіком робочої програми практики;
- якість складання здобувачем вищої освіти звітної документації.

Підсумковий контроль

Керівник практики:

– складає відгук за результатами проходження практики здобувачем вищої освіти, відмічає в ньому стан виконання програми практики, відношення до роботи, дотримання трудової дисципліни, ступінь оволодіння професійними навичками, участь у науково-дослідній роботі; перевіряє звітну документацію, затверджує щоденник практики та звіт про проходження практики, виставляє оцінку роботи здобувача вищої освіти за результатами проходження практики.

– рецензує звітну документацію здобувача вищої освіти з практики та складає висновок з оцінкою звітної документації.

– проводить диференційований залік відповідно до критеріїв оцінювання на підставі доповіді здобувача вищої освіти, звітної документації, відгуку керівника практики від бази практики, висновку керівника практики від кафедри.

- при кінцевому оцінюванні результату практики враховується попередня оцінка наукових керівників, результати захисту. Результати складання заліків з практики голова комісії заносить в екзаменаційну відомість і проставляє в заліковій книжці. Голова комісії з захисту практики несе персональну відповідальність за правильне оформлення запису про практику у заліковій книжці, екзаменаційній відомості та вчасну подачу відомості у навчальну частину університету.

Форма звітності за практику – залік.

7. МЕТОДИЧНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОСВІТНЬОЇ КОМПОНЕНТИ:

- робоча програма;
- силабус;

8. КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ:

Критерії оцінювання	Рейтинг. бал за 100-бал. шкалою	Оцінка за нац. шкалою	Оцінка за шкалою ЄКТС
<ul style="list-style-type: none"> - роботу виконано самостійно, зміст повністю відповідає назві, поставленій меті і завданням; - робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; - роботу захищено на “відмінно”. 	100	А	Відмінно

- роботу виконано самостійно, зміст відповідає назві, завдання виконані, мета досягнута; - робота оформлена з дотриманням усіх вимог і написана грамотно; - роботу захищено на “добре”.	85-89	B	Добре
- роботу виконано самостійно, зміст загалом відповідає назві, завдання у цілому виконані, мета досягнута; - в оформленні роботи є незначні недоліки, зокрема мовні; - роботу захищено на “добре”.	75-84	C	
- роботу виконано самостійно, але зміст розкрито недостатньо, завдання виконані частково, що позначилося на повноті досягнення мети; - недостатня кількість бібліографічних джерел; - в оформленні роботи є недоліки, мовні помилки; - роботу захищено на “задовільно”.	70-74	D	Задовільно
- роботу виконано в основному самостійно, зміст розкрито недостатньо, завдання виконані частково, мету досягнуто лише частково; - недостатня кількість і застарілість бібліографічних джерел; - в оформленні роботи є недоліки, мовні помилки, суттєві порушення вимог до стилю викладення матеріалу; - роботу захищено на “задовільно”.	60-69	E	
- роботу списано або зміст не розкрито, студент не вміє користуватися науковим апаратом; - недостатня кількість і застарілість бібліографічних джерел; - роботу оформлено без дотримання вимог, велика кількість мовних помилок; - роботу захищено на “незадовільно”.	35-59	FX	Незадовільно
- роботу не виконано.	0-34	F	

Після завершення конференції голова комісії здає заповнену відомість, звіти здобувачів на профільну кафедру для зберігання, а відповідний розділ роботи – здобувачеві для остаточного оформлення кваліфікаційної роботи. Підсумки практики розглядаються на засіданні кафедри.

Звіт про проходження практики перевіряється і затверджується керівниками практики від бази і навчального закладу. Звіт зберігається на кафедрі протягом трьох років.

Результати проходження переддипломної практики включаються в додаток до диплому магістра політології, впливаючи, тим самим, на рівень його відзнаки.

9. РЕКОМЕНДОВАНА ЛІТЕРАТУРА:

Основна

1. Закон України «Про вищу освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon2.rada.gov.ua/laws/show/1556-18>.
2. Закон України «Про освіту» [Електронний ресурс]. URL: <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/2145-19>
3. Опанасюк, В. В. Методичні вказівки до практичних занять з «Ознайомлювальної практики. Супровід і звітування для забезпечення принципів дуального навчання». Суми: Сумський державний університет, 2018
4. Постанова Кабінету Міністрів України від 30 грудня 2015 р. № 1187 «Ліцензійні умови провадження освітньої діяльності закладів освіти». <http://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/1187-2015-п/page>
5. Світайло, Н.Д., Купенко, О.В. Методичні вказівки по організації практики студентів. Суми: Сумський державний університет, 2018.
6. Стандарт вищої освіти зі спеціальності 052 «Політологія». Видання офіційне. Міністерство освіти і науки України. 2020

Допоміжна література

1. Академічна чесність як основа сталого розвитку університету / Міжнарод. благод. Фонд «Міжнарод. фонд. дослідж. освіт. політики»; за заг. ред. Т. В. Фінікова, А. Є. Артюхова. Київ: Таксон, 2016. 234 с.
2. Білуха М. Т. Основи наукових досліджень : [підручник] / М. Т. Білуха. – К. : Вища школа, 1997. – 271 с.
3. Важинський С. Е., Щербак Т. І. Методика та організація наукових досліджень: навч. посіб. Суми: СумДПУ імені А. С. Макаренка, 2016. 260 с. 3. Вегеш М. Основи наукових досліджень. Методичні матеріали для бакалаврів політології / Видання друге, доповнене. Ужгород: Ужгородський національний університет, 2022. 74 с.
4. Ковальський М. П. Основи наукових досліджень студентів : [навчальний посібник] / Ковальський М. П. – Острого, 2002. – 72 с
5. Мацієвський Ю. В. Як писати наукові роботи з політології? : [навчальний посібник] Видання друге, перероблене і доповнене / Ю. В. Мацієвський, В. М. Лебедюк. – Острого : Видавництво Національного університету «Острозька академія», 2015. – 148 с.
6. Методика організації науково-дослідної роботи : [навчальний посібник для студентів та викладачів вищ. навч. Закладів] / Артемчук Г. І., Курило В. М., Кочерган М. П. – К. : Форум, 2000. – 271 с.

7. Романчиков В. І. Основи наукових досліджень : [навчальний посібник] / В. І. Романчиков. – К. : Центр учбової літератури, 2007. – 254 с. 15. Шейко В

Електронні інформаційні ресурси

1. Національна бібліотека України ім. В.І.Вернадського URL: <http://www.nbuv.gov.ua/node/554>
2. Національна бібліотека України ім. Ярослава Мудрого URL: <http://catalogue.nlu.org.ua/>
3. Наукова бібліотека Одеського національного університету імені І.І.Мечникова. URL: <http://liber.onu.edu.ua/opacunicode/>
4. Бібліотека національного університету "Києво-Могилянська академія. URL: <https://library.ukma.edu.ua/>
5. Наукова бібліотека ім. М.Максимовича КНУ імені Тараса Шевченка. URL: https://www.facebook.com/MaksymovychScientificLibrary/?locale=uk_UA
6. Наукова бібліотека НПУ імені М.П.Драгоманова. URL: <https://lib.npu.edu.ua/>
7. Публічна бібліотека імені Лесі Українки. URL: <https://lukl.kyiv.ua/>